

PTE ETK Egészségtudományi Doktori Iskola

Vezető: Prof. Dr. BÓDIS József az MTA doktora
egyetemi tanár, rektor

A sport által megvalósuló önkéntes tevékenység hatása az egészségtudatosságra

Dr. Géczy Gábor

Szakmai Bíráló Bizottság
 Elnök: Prof. Dr. Boncz Imre
 Tagok: Prof. Dr. Borbély Attila
 Dr. habil. Ihász Ferenc

Pécs, 2014. december 4.

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Az előadás felépítése

- Önkéntesség témakör
  - Jogszabályi háttér
  - A kutatás és annak eredményeinek ismertetése
- 16 Kiemelt sportág sportszakmai AUDIT-ja
  - Egészségügyi terület eredményei
- 5 TAO-s sportág sportfejlesztési stratégiájának elemzése
  - Egészségügyi szempontok megjelenése

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Bevezetés - Jogszabályi háttér

Magyarország Alaptörvénye - XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a **testi és lelki egészséghez**.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a **sportolás és a rendszeres testedzés** támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Bevezetés - Jogszabályi háttér

2004. évi I. törvény a sportról

A sport a közjó része. Erősíti a közösség tagjainak egymáshoz tartozását, miként az egyén **testi és lelki egészségét**.

1. §

(1) Sportoló az a természetes személy, aki sporttevékenységet végez.

(2) Sporttevékenységnek minősül a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a **fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség** megtartását, fejlesztését szolgálja.

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Bevezetés - Jogszabályi háttér

2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről

Az Országgyűlés elismeri a társadalom tagjainak szolidaritásán alapuló, az állampolgárok **öntevékenységét** (aktivitás) – GG) kifejező, a személyeknek és közösségeiknek más vagy javára ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenységét.

1. § (1) A törvény hatálya

a) 2 a 3. § (1) bekezdése szerinti természetes személynél, jogi személynél és egyéni cégnél (a továbbiakban: fogadó szervezet*) Magyarországon végzett,

*Sportban: köztestület (MOB), sportszövetségek és sportszervezetek

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Bevezetés – Jogszabályi háttér

Lisszaboni Szerződés (2007) 165-ös cikk

„Az Unió a sport sajátos természetére, az **önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira**, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához”

Európai Bizottság által kiadott Fehér könyv sportról (2007)

„Az európai intézmények elismerték a sport európai társadalomban betöltött szerepének sajátosságát az **önkéntességen alapuló struktúrákban**, az egészségügy, az oktatás, a társadalmi integráció és a kultúra területén”.

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Bevezetés – Kutatás (2013-2014)

AZ ÖNKÉNTESSEG ÉS AZ AKTÍV POLGÁRSÁG ÖSZTÖNZÉSE A SPORTON KERESZTÜL -
TÁMOP-6.1.2/11/2

Magyar Sportmenedzsment Társaság – Magyar Sporttudományi Társaság
Konzorcium

Témák:

Az egészségfejlesztő testmozgás előmozdítását segítő módszerek feltárása
Társadalmi befogadás a sportban és a sport által: hátrányos helyzetűek, fogyatékosokkal élők és nők sportja

Oktatás, képzés és képzések a sportban és sportolói kettős karrier a köz- és felsőoktatásban

Az önkéntesség és az aktív polgárság ösztönzése a sporton keresztül

A jó kormányzás a sportban

Jó gyakorlatok a sportszervezés és sportmenedzsment területén

Innovatív és kreatív kommunikációs, média- és marketing tartalmak az egészségfejlesztést szolgáló fizikai aktivitás fokozásának szolgálatában

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Aktivitás, önkéntesség és az egészség

- Fizikai aktivitás előnyös hatásai az egészségre (Haskell és mtsai, 2007; Warburton és Nicoll, 2006)
- A fizikai aktivitás előnyös hatásai a mentális egészségre (Taylor, 1985; Paluska és Schwenk, 2000)
- Az önkéntes tevékenység időskorban lassítja a funkciók gyengülését, a depresszióra való hajlamot csökkenti és a mortalitási ráta is javul (Lum, 2005; Grif Alspach, 2014)
- Megfelelő szociális és produktív élet idősebb korban (Thoits és Hewitt, 2001; Morrow-Howell, 2014)

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Módszertan

1. Általános lakossági kutatás az önkéntesség szerepének és a sporthoz való kötődésének megvizsgálása, sztenderd telefonos módszerrel, CATI rendszerben, a magyarországi felnőtt népességet reprezentáló 1000 fős mintán.

Célcsoport	a felnőtt (18 év feletti) magyar lakosság
Minta elemszáma	1000 fő
Módszertan	személyes, lappal támogatott lekérdezés (CAPI)
Kérdőív hossza	32 perc (57 kérdés, kérdésblokkokkal)
Reprezentativitás	a kutatás reprezentatív a felnőtt magyar lakosságra
A reprezentativitás dimenziói	nem, kor, iskolai végzettség, településtípus szerint reprezentatív
Terepmunka	2014.01.11. - 2014.01.30. között

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Módszertan

2. Nagymintás, a diák-, hallgatói és szabadidősporthal, valamint a civil aktivitásokkal (szervezettség, önkéntesség) kapcsolatos kutatás az ifjúság (15-29 év) körében, akik az önkéntes tevékenységekbe és egyben a sporttevékenységekbe is jobban bevonhatóak; a regionális szintű és kellő alcsoport-képzésére alkalmas adatfelvétel legalább 3000 fős mintán

Célcsoport	A 15-29 éves magyar lakosság
Minta elemszáma	3000 fő
Módszertan	személyes, lappal támogatott lekérdezés (CAPI)
Kérdőív hossza	22 perc (55 kérdés, kérdésblokkokkal)
Reprezentativitás	a kutatás reprezentatív a 15-29 éves magyar lakosságra
A reprezentativitás dimenziói	nem, kor, iskolai végzettség, településtípus szerint reprezentatív
Terepmunka	2014.01.18. - 2014.01.30. között

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Módszertan

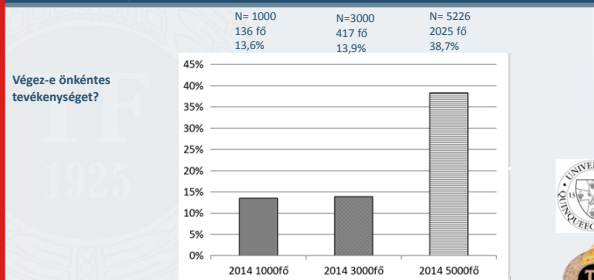
3. Online nagymintás, a diák-, hallgatói és szabadidősporthal, valamint a civil aktivitásokkal (szervezettség, önkéntesség) kapcsolatos kutatás az ifjúság (15-29 év) körében, akik az önkéntes tevékenységekbe és egyben a sporttevékenységekbe is jobban bevonhatóak

Célcsoport	a 15-29 éves internetező magyar lakosság
Minta elemszám	5000 fő
Módszertan	online önkéntes kérdéskérdés (CAWI)
Kérdőív hossza	27 perc (55 kérdés, kérdésblokkokkal)
Reprezentativitás	a kutatás reprezentatív az internetező 15-29 éves magyar lakosságra
A reprezentativitás dimenziói	nem, kor, iskolai végzettség, településtípus szerint reprezentatív
Terepmunka	2014.01.27. - 2014.02.12. között

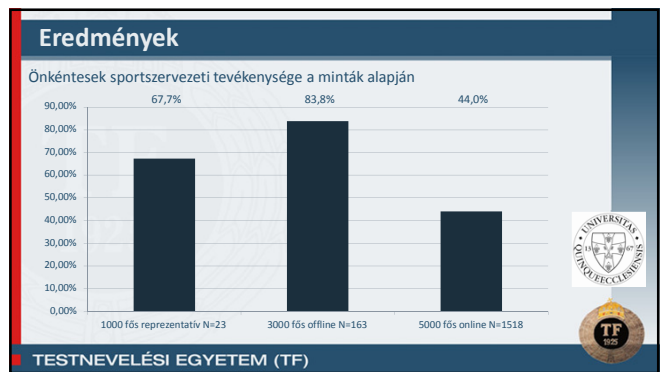
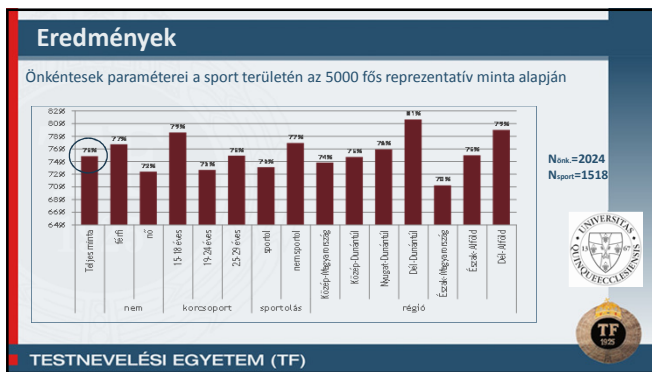
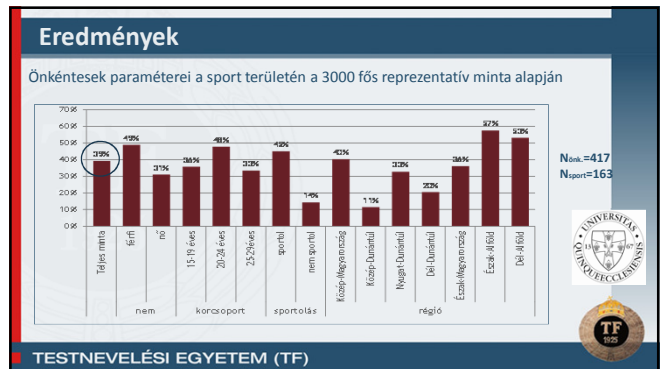
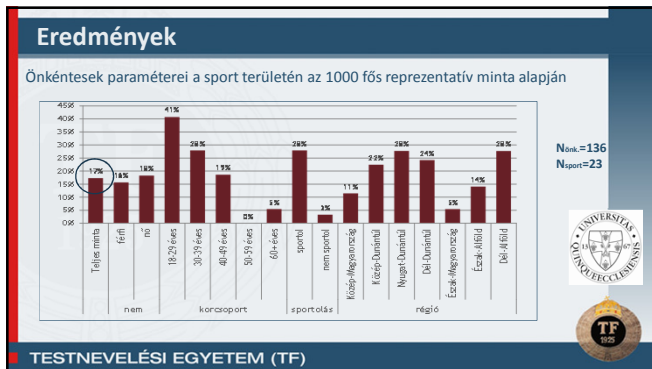

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Eredmények

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

További eredmények és a teljes dokumentum

<http://sportmenedzsment.hu/a-projekt-eredmenyei/>

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Sportszervezetek egészségügyi tevékenységének vizsgálata

I. Sportszakmai AUDIT (2013-2014)

A MOB megbízásából
Auditorok: A TF Sportmenedzsment Szakcsoport tagjai és a MOB területileg illetékes munkatársai

Jogszabály: 1526/2013. (VIII. 12.) Korm. határozat

A MOB által Kiemelt 16 sportág vizsgálata
(Asztalitenisz, Atlétika, Birkózás, Evezés, Judo, Kajak-kenu, Kerékpár sportok, Korcsolya, Ökölvívás, Öttusa, Röplabda, Sportlövészet, Tenisz, Torna, Úszás és Vívás)

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Módszerek

- Adatgyűjtés 2013 november – 2014 február
- Dokumentumelemzés (területre vonatkozó szövetségi dokumentumok)
- Félig strukturált mélyinterjú a területek vezetőivel (N=16)
- Kérdőív (6 témakör – 48 kérdés)

Vizsgált területek:

- Szervezet és stratégia
- Sportágfejlesztés
- Képzés és továbbképzés
- Szövetségi (központi) működést segítő programok és kommunikáció
- **Egészségügyi terület**
- Létesítmények

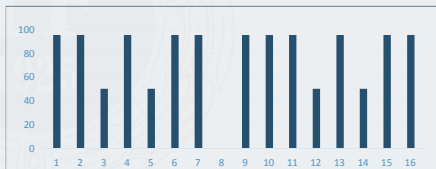

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Eredmények

Egészségügyi vezetés (orvosi bizottság, keretorvos)

- Nincs 0 pont
- Eseti 20 pont
- Szervezett, időközönként (min. évi 2) 50 pont
- Szervezett, állandó (interaktív kapcsolat) 95 pont

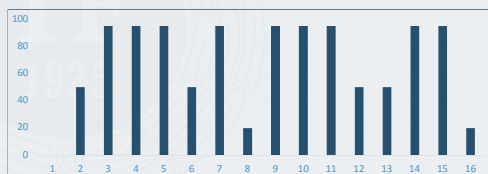

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Eredmények

Orvosi (általános és sportorvosi) ellátás (válogatottaknál és specialisták)

- Közegészségügy 0 pont
- Eseti megbízások 20 pont
- Szervezett, időközönkénti ellenőrzések (évi 2) 50 pont
- Szervezett, állandó (interaktív kapcsolat) 95 pont

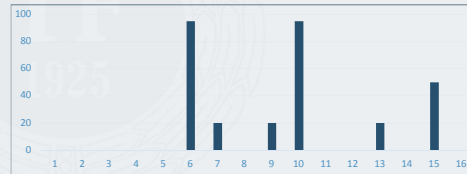

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Eredmények

Sérülés regiszter-rendszer

- Nincs 0 pont
- Eseti 20 pont
- Csak felnőttben 50 pont
- Szervezett, állandó (minden korosztályban) 95 pont

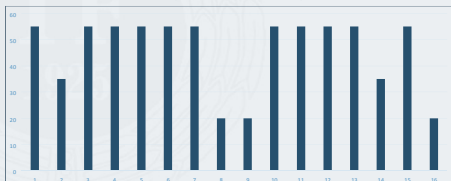

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Eredmények

Anti-dopping program

- Nincs 0 pont
- Eseti tájékoztatás 20 pont
- Szervezett, időközönként (évi 4) 35 pont
- Szervezett, állandó (interaktív kapcsolat) 55 pont

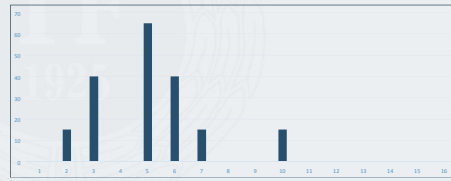

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

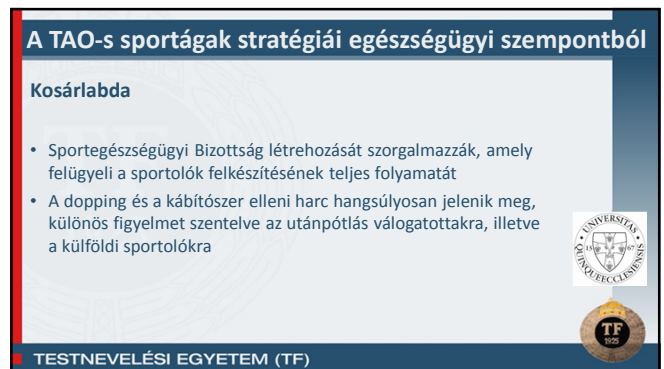
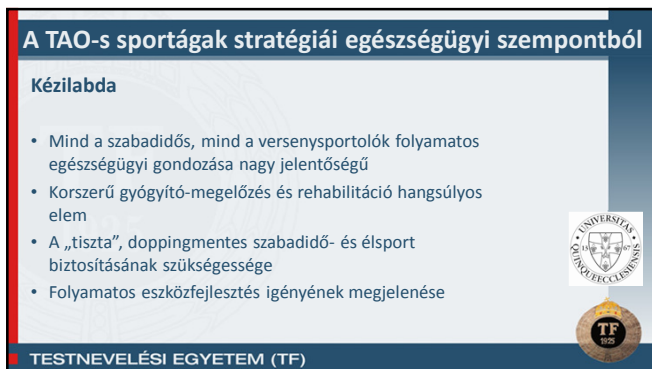
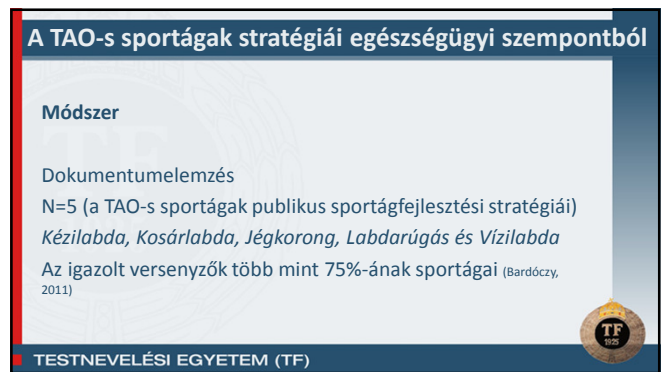
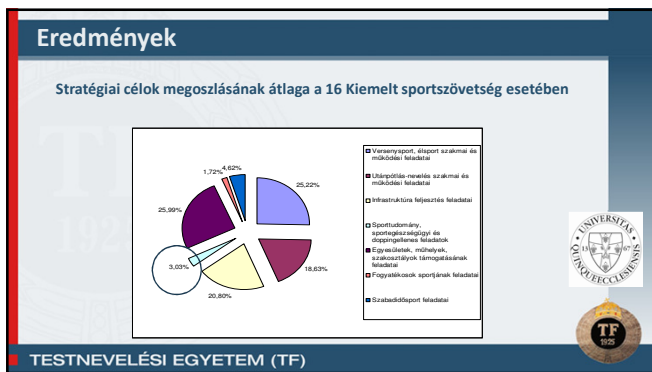
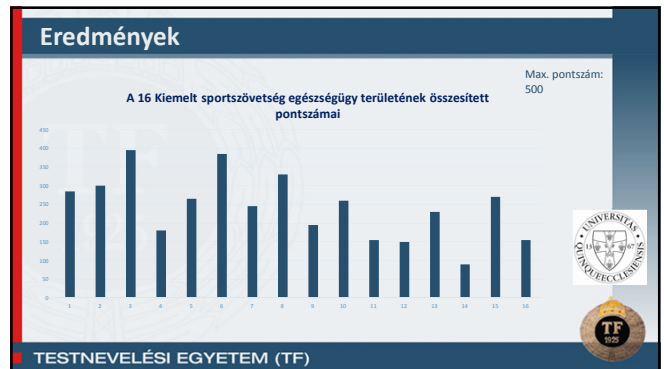
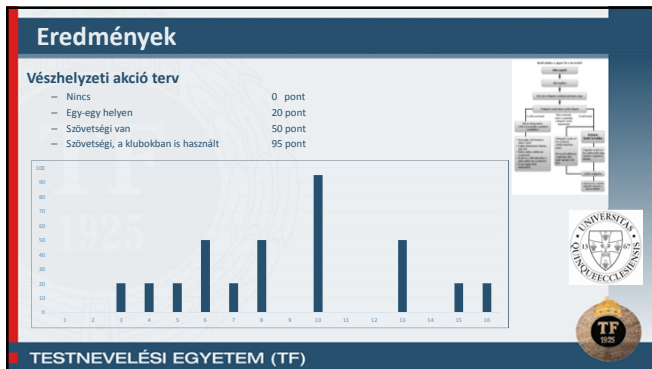
Eredmények

Egészségügyi fejlesztő program

- Nincs 0 pont
- Csak felnőtteknek 15 pont
- UP-ban 40 pont
- Állandó (interaktív kapcsolat) minden korosztályban 65 pont

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

A TAO-s sportágak stratégiai egészségügyi szempontból

Jégkorong

- A magyar sportegészségügy és a sporttudomány bevonásának hangsúlyozása a magyar jégkorong eredményességének javítása érdekében
- „Minden jégpálya nyújtson segítséget az egészséges életmódhoz azért, hogy az óvodai- iskolai testnevelést, illetve rekreációs sportot is szolgálja.”

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

A TAO-s sportágak stratégiai egészségügyi szempontból

Labdarúgás

- A sportegészségügy, illetve a további teljesítményt, eredményességet támogató tudományok a labdarúgás fejlesztésének az alapja
- A stratégia megvalósítása nem képzelhető el európai szintű sportegészségügy, sportpszichológia, genetika és az egyéb tudományos eredmények beépítése nélkül

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

A TAO-s sportágak stratégiai egészségügyi szempontból

Vízilabda

- A sportág speciális igényei miatt már a kiválasztásnál fel kell használni a különböző szakterületek eredményeit
- A sérülések megelőzésének, a rehabilitáció területének hangsúlyozása
- Az edzők, sportvezetők tudásanyagának bővítésének kívánalma
- Az OSEI-vel való szoros együttműködés folytatása hangsúlyosan jelenik meg

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Köszönetnyilvánítás

- A PTE-ETK Doktori Iskolájának a Habilitációs eljárás lefolytatásáért,
- a Habilitációs Bizottság Elnökének és tagjainak,
- valamennyi jelenlegi és korábbi munkatársamnak az együttműködésért,
- a szakmai együttműködő kollégáknak a segítségükért,
- és családomnak a megértésért.

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

Várom kérdéseiket

E-mail: gabor@tf.hu

TESTNEVELÉSI EGYETEM (TF)